

CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)

AAN 'KAREL'

9 MAART 1610

9A

Samenvatting: Huygens beveelt 'Titius' [gemodelleerd naar Johan Dedel?] bij 'Karel' aan, bij welke gelegenheid hij 'Titius' ook 'musicus' noemt.

De onderhavige brief is een aanbevelingsbrief, gericht aan een zekere 'Karel' en ten behoeve van een zekere 'Titius,' in verband met een reis naar Duitsland, die deze laatste wil ondernemen. Vermoedelijk is de brief gefingeerd, vanwege de volgende overwegingen. (1) Uit Huygens' omgeving is geen 'Karel' bekend, aan wie de brief gericht zou kunnen zijn. (Karel van der Noot lijkt geen goede kandidaat.) (2) Het lijkt dat Huygens op 13-jarige leeftijd iemand met vrouw en kinderen nog niet met 'mi Carole' zou kunnen aanspreken. (3) De originele brief is bij Huygens gebleven of weer terechtgekomen, wat erop moet wijzen dat hij óf niet verzonden is, óf aan een familielid of zeer goede bekende. Er is evenwel noch een familielid noch iemand uit de naaste kennissenkring bekend met de naam Karel. (4) Dat de brief niet verzonden is, wordt bevestigd door de afwezigheid van een adres. (5) De aanbevolen persoon, 'Titius,' lijkt wel op Johan Dedel gemodelleerd, i.v.m. met de kennis van het Grieks, de exacte vakken, en vooral ook de vierjarige studie in de rechten. Van een Duitse reis van Dedel is overigens niets bekend.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIV, nr. 13, fol. 19: brief (enkelvel, 20x32cm, ab | -; autograaf).

Naam: Titius.

Plaats: Duitsland.

Glossarium: musicus (musicus).

Transcriptie

Salutem plurimam.

Miraberis forsan, cum tam rarò ad te scribam, cur jam tandem? Ecce causam. Titius meus Germaniam cogitat, et, cum earum regionum ignarus sit, rogavit me ut se aliquibus ibi seu amicis seu brobis honestisque viris commendarem. Ego, ut amicissimus, ei facturum promisi.

Juvenis certè est cum probus tum doctissimus, linguæ Græcæ peritissimus, orator eloquentissimus, poëta optimus, arithmeticus, geometricus, mathematicus, musicus; nec horum omnium vulgariter tantum, ut alii solent, doctus, verum doctissimus. Plurimas præterea frequentavit academias, medicinam etiam et theologiam primis labris attigit, sed principalis semper studiorum scopus fuit jus, cui jam quadriennium diligentissimam operam dedit. Hunc tibi, mi Carole, maximopere commendo, et per omnem amorem, quo me complecteris, rogo ut eum, sive in cubiculo conducendo, sive aliis, quantum potes, operæ dare velis. ¹Tam gratum id mihi erit, quam | b | quod gratissimum.

Hisce vale cum uxore, liberis cæterisque omnibus. Hagæ-Comitis, VII° Idus Martias 1610.

Tuus ex animo,
Constn. Huygens, annorum 13, 1610.

Vertaling

Beste Karel,

Je vraagt je misschien af, omdat ik je zo weinig schrijf, waarom ik nu dan wel schrijf? Zie hier de reden. Mijn Titius denkt erover om naar Duitsland te gaan, en, aangezien hijzelf onbekend is in die streken, vroeg

---

1. Cicero, *Epistulae ad Familiares*, XIII, 3, 1: 'Tam gratum id mihi erit, quam | quod gratissimum.' Het gaat hier om een brief van Cicero aan Memmius (50 v.Chr.) om een zekere Fufius aan te bevelen.

hij mij of ik hem bij enkele vrienden of bekenden en goede mensen aldaar wilde aanbevelen. Omdat hij een groot vriend van mij is, heb ik beloofd dat voor hem te zullen doen.

Deze jongeman is zowel rechtschapen als geleerd, zeer ²bedreven in de Griekse taal, een welsprekend redenaar, een voortreffelijk dichter, bedreven in de rekenkunde, de meetkunde, de wiskunde en de muziek, en in dit alles niet, zoals meestal, in zekere mate, maar werkelijk in hoge mate. Hij heeft heel wat universiteiten bezocht. Hij heeft zich er de eerste beginselen van de medicijnen en van de theologie eigen gemaakt, maar het voornaamste doel van zijn studies was steeds het recht, waarop hij nu reeds vier jaar lang al zijn inspanningen richt. Hem dus, mijn Karel, beveel ik ten zeerste bij je aan, en terwille van de vriendschap die jij mij betoont vraag ik jou of jij je, door voor hem een kamer te huren of op andere manieren, voor hem wilt inspannen, zoveel als je kunt. ³Ik zal daarvoor dankbaar zijn als voor wat dan ook op de hele wereld.

Het ga je goed, en ook je echtgenote, je kinderen en alle anderen. Den Haag, 9 maart 1610.

Geheel de jouwe,
Constantijn Huygens, 13 jaar oud, 1610.

---

2. De nu volgende opsomming volgt met enige vrijheid het patroon van de zeven vrije kunsten.

3. Cicero, *Epistulae ad Familiares*, XIII,3,1: 'Ik zal daarvoor dankbaar zijn als voor wat dan ook op de hele wereld.'

19

P. P.

13

Miraberis forsar. cum tam raro a te scribam car-
iam tantam? ecce causam. Titius meus Germaniæ
coxiat. et cum earum regionum iacrus sit. rogavit
me ut a aliquibus ibi seu amicis seu hominibus honestis
viris commendarer: ego ut amicissimus ei facturum
promisi. Locus certe est cum eruditus. tam doctissimus.
Inque Græce scribitis. Orator eloquentissimus.
Poeta optimus Aristoticus, Geometricus, Mathe-
maticus, Musicus, præ eorum omnium vulgariter
tantum. ut alii solent doctus. verum doctissimus.
Plurimas eretores frequentavit Academias: Me-
dicinam etiam et Theologiam primis laboribus attingit.
sed principalis semper studiorum scopus fuit, Jus.
cui iam quadrivennium diligentissimam operam dedit.
Hunc tibi. Mi Carole. maximopere commendo. et
per omnem amorem quo me complecteris rogo ut eum
sive in cubiculo tuo conducas sive alys quantum poteris
operam adhibeas. Tam aratum. iam mihi erit quam -

10

